

INSEMĂNĂRI

Titlul romanului „Iubirea Iubirilor”

Indată ce-a apărut în paginile noastre primul capitol din noul roman al d-lui Agârbiceanu, casa de editură „Cultura Națională” s-a grăbit ca, prin portărei, să ne someze să-i schimbăm titlul, motivând cererea prin faptul că tot o „Iubire a iubirilor” a apărut în editura sa. E vorba de o traducere după scriitorul Ricardo Leon.

CULTURA NAȚIONALĂ București, 5 Iulie 1924
 Soc. an. de editură
 București

CORPUL PORTAREILOR TRIB. ILFOV

Prezenta s'a făcut prin intermediul nostru, azi 9 Iulie 1924.

ONOR. S. A. „ADEVERUL”

LOC
 Str. Sărăndar, 9-11

Citim în ziarul „Dimineața” No. 6336 cu data de Sâmbătă 5 Iulie 1924, un anunț, din care reiese că aveți intențiunea de a publica în revista ce edităz societatea dv., o bucată literară Iubirea Iubirilor.

Vă aducem la cunoștință că editura noastră a publicat încă dela 15 Noiembrie 1922, volumul Iubirea Iubirilor de Ricardo Leon.

Deoarece titlul acesta ne aparține, pe baza împuternicirii ce avem dela autor și deoarece faptul că dv. vă serviți de același titlu, ne aduce evidente pagube materiale; pe temeiul art. 1 combinat cu art. al. b din legea asupra împuternicirii literare și artistice, vă notificăm că, în cazul când nu veți schimba titlul ce v'ați însușit în dâna noastră, vom fi siliți să ne valorificăm drepturile pe calea justiției.

p. „Cultura Națională”

(ss) Nedescifrabil

Cererea este absurdă pentru că nimeni nu poate să cunoască toate titlurile operelor literare apărute de-alteva în literatura universală și nici un moment nu se poate gândi cineva, că d. Agârbiceanu, care singur mărturisește că n'avea idee despre traducerea pomenită mai sus, și-ar fi ales acest titlu tocmai pentru a se ajuta cu el.

Scriitorul ardelean a trimis direcțiunii ziarelor noastre o scrisoare, pe care o reproducem mai jos și care constituie cel mai bun răspuns la somațiunea, care îl privea direct:

În clipa în care vă scriu, n'am primit încă adresa trimisă dv. de „Cultura Națională” prin portărei. Am luat însă cunoștință de ea din No. 6345, 12 Iulie 1924, al „Diminetii” și vă răspund ca și când aș avea-o la mână.

Declar dela început că titlul „Iubirea Iubirilor-Carnetul unei logodnice” l-am dat eu lucrării mele, și că îmi lau întreaga răspundere în fața oricărui for, rugându-vă să continuați publicarea sub acest titlu.

Încă înainte cu douăzeci de ani, făcând studii teologice la facultatea de pe lângă universitatea din Budapesta, știam că în limbile semite, în deosebi în limba ebraică, exprimarea unei noțiuni de superlativ se face prin repetarea cuvântului la genitiv. Astfel: Cântarea cea mai înaltă, Cântarea supremă, s'a numit în Sf. Scriptură: Cântarea cântărilor. Tot astfel, în loc de Dumnezeu suprem s'a spus „Domnul Domnilor”. În același înțeles: „Întelepțiunea înțelepciunilor”, etc. Mărturie poate fi orice cunoscător al studiilor biblice.

Cred deci că în orice limbă modernă s'ar traduce acest ebraism, rămâne o traducere și nu o expresiune originală, care ar putea fi... înstrăinată de autorul ce scrie într-o limbă modernă. Nu știu dacă scriitorul Ricardo Leon și-a numit lucrarea sa în original „Iubirea Iubirilor”, ori titlul acesta i-a fost dat numai de traducătorul român. Declar că am văzut volumul editat de „Cultura Națională”, dar nici n'am apucat să-l citesc până acum, nici nu m'am putut gândi că voi avea vre-o neplăcere folosind și eu un ebraism, cum l-a folosit și Ricardo Leon sau traducătorul român, cu atât mai văroș că eu am și subtitlul: Carnetul unei logodnice.

Maria Negru, în carnetul său, vorbește într'adevăr despre o iubire supremă, pe care n'a înțeles-o la început, împotriva căreia s'a revoltat, a luptat, dar care a cucerit-o zi cu zi, și căreia și-a jertfit în urmă și dragostea și fața de Andrei, și viața. Ea simte întreaga geneză a iubirii de Patrie, și pe ea o cântă în carnetul său din vremea marilor suferințe ale războiului.

Eu, cărui i-a fost incredintat acest carnet spre publicare, ce nume mai potrivit puteam să-i dau unei iubiri care prin jertfă s'a înălțat atât de sus, decât „Iubirea supremă”, sau, folosindu-mă de ebraismul biblic „Iubirea Iubirilor”?

Sunt convins, de altfel, că eminenta editură „Cultura Națională”, nu va avea nici o pagubă materială, căci eu abia sunt un scriitor ardelean, pe care publicul cititor nu-l va confunda cu un scriitor străin de renume mondial...

Cu deosebită stimă, Ion Agârbiceanu
 Cluj, 12 Iulie.

Claude Farrère despre România

La universitatea analor din Paris, Claude Farrère, și ținut o serie de conferințe, care, pentru cei ce nu pot să asiste, apar în revista „Confierencia”.

Titlul acestor conferințe e Une croisière en Méditerranée și ajungând la capitolul En quête de la Toison d'or, ăustrul romancier descrie Dobrogea.

Ne facem o datorie să traducem rândurile care privesc țara noastră.

După ce străbătu frontiera bulgară, coasta Europei până atunci aspră și muntoasă, inclină imediat, coboară și se topește într-o câmpie imensă de nămol lipicios. E delta Dunării.

Acți este Dobrogea, imensitate mlăștinoasă, din care s'a făcut o provincie, sau mai bine zis o viziune: viziune de bivoli, de lupi și de toate animalele care trăiesc în mocrle, viziune de oameni mulți, nu prea curăți.

În vreme ce marea fluviu al Europei centrale crea, prin munotul său, această lamentabilă stepă, Moldo-Va-

lahii, Tătarii, Turcii, Rușii, Germanii, depuneau acolo drojdia rasei lor și noroiul poporului. O cloacă despre care un prefect din partea locului îmi spunea:

— Când se făptuiește un omor, îți spun drept că nu știu încotro să-mi îndrept cercetările, pentru că toți supușii mei, afară de Tătari și Turci, sunt capabili de așa ceva.

Era, bine înțeles, un prefect român. Trecând din Dobrogea, ajungem la adevăratele guri ale Dunării și în adevărata țară românească.

Postul meu șef, atât de ilustru și atât de iubit, Pierre Loti, a fost primit acolo, odinioară, cu o infinită grație, de către suveranii români. Vizita sa, făcută bătrânei regine Carmen-Sylva, i-a inspirat o pagină frumoasă, scrisă în Noembrie 1887.

„În cursul vieții mele de rătăcitor, mi s'a întâmplat odată să mă opresc într'un castel vrăjlit, la o zână. Sunetul îndepărtat al cornului de vânătoare în pădure, are puterea să mă facă să retrăiesc cele mai mici amintiri din acele zile.

Castelul zânei era așezat în mijlocul unei păduri adânci de unde auzeai într'una sunetul goanelor militare cu timbru grav, care păreau să-și răspundă de departe. Sunetele acestea strani, necunoscute, aveau o melancolie aparte, păreau niște chemări metalice, fir aerul sonor pe care îl respirai, — aer liniștit, viu și curat al munților.

Lată pentru ce, când aud sunând trompetele, revăd deodată, atât de limpede ca și cum aș mai fi acolo, un salon regal (câci zâna despre care vorbesc e în același timp și regină) care dădea prin ferestre largi gotice, pe o imensitate de brazi verzi, strânsi unul lângă altul ca în pădurile primitive.



Claude Farrère

Salonul încărcat cu lucruri prețioase e de o măreție sombră, în culori fără nume, un roșu potolit, aur întunecat, nuanțe de foc care se sting; sunt acolo galerii ca niște mici balcoane inferioare și draperii mari, greoaie, care maschează colțuri misterioase prin turmele... Și zâna îmi reapeare acolo, îmbrăcată în alb, cu un voal lung. E așezată în fața unui sevălet și pictează pe un pergament, cu un penel ușor și subțire, minunate iluminiri arhaice în care domină aurul în felul bizantin; e lucrul unei regine de altă dată, început de trei ani, o carte de leturghie destinată unei catedrale.

Vestmântul alb al zânei e croit după moda orientală și țesut în fire de argint. Dar chipul care e încadrat în culetele transparente ale vălului, are un nu știu ce blând și



Carmen-Sylva

îndepărtat care n'aparține decât raselor dela nord. Și totuși domnește în întreg ansamblul o atât de perfectă armonie încât ai zice că acest costum a fost nascocit într'adins pentru zâna care îl poartă. Vesnica tinerete există în zămbetul ei; o găsești pe obrazul ei senin; strălucește pe frumosi ei dinți clari ca porțelanul. Dar frumosul păr ce se întrevede prin vălul argintiu, e aproape alb.

„Părul alb, a scris dansa în Cuzetările ei, sunt boabele de spumă care acoperă marea după vijelie”.

Era regina Carmen Sylva!

Claude Farrère continuă, făcând un elogios portret al reginei Maria, portret care nu rămâne mai pres de acela al ilustrului său înaintaș și revine la descrierea țării.

Hai, să luăm în treacăt, o mică lecție de geografie, în fața marelui port din Sulina, Sulina, ca și Brăila, ca și

Constanța, ca și Galați, ne duc gândul spre imensele convoiuri cu grâu dinainte de război, la acele fericele vremuri când grâul era din belsug, când grâul avea prețuri abordabile, când grâul nu era marfă de speculă, când frumoasele recolte ale românilor și rușilor nu cădeau în ghiarele murdare și ascuțite ale speculanților „cari odinioară erau spânzurați și pe care, zău, regret, că nu-i mai spânzurăm azi.

Galați! Mâncă acolo zăguscă și icre negre, ca la Peetrograd, ca la Moscova, pe vremea când în Rusia se mânca icre și zăguscă.



Pierre Loti

Brăila! De-acolo am încercat să privesc în întregul lui ansamblu, ținutul mlăștinos, verde și lugubru, pe care totuși grâul ondulează până în adânci depărtări la vântul ce suflă dinspre Pontul-Euxin. Era de-ajuns să te urci pe un acoperiș. Gândiți-vă că punctul culminant al întregii țări, al acestei țări riverane e la Galați, un fel de parc care se înalță de-așupra Dunării cu vre-o treizeci de metri și de unde ochiul îmbrățișază un imens orizont. Orașul e pittoresc: străzile foarte civilizate, foarte moderne, prăvăliile cu ultima modă, galantarele strălucind în rochi și în pălării ce vin direct dela Paris...

Propaganda cu... cărți postale

Ne ocupăm mereu de ingeniozitățile propagandei... altor state și cu durere constatăm, ceace fac... alții, pentru a lămuri opinia mondială asupra culturii ce reprezintă un popor.

Propaganda se poate face (după sistemul nostru) cu fiolele diplomației, dar acest produs steril al oficialității nu contribuie mult la progresul propagandei unui popor.

Germanii sunt indeobște cunoscuți ca mari meșteri ai propagandei și în războiu, s'a dovedit, că fără propaganda lor humea ajungea la o pace durabilă și sigură. După războiul pierdut junkerii germani au mobilizat tot ce are mai prețios Germania, ca să se demonstreze „superioritatea” rasei teutone. În acest scop s'a mobilizat, cum este firesc și arta germană... și indeobște artiștii germani. Interesant, cum vrea să servească cultura germană un editor: F. A. Ackermann din München. — Editorul Ackermann a publicat înainte de războiu zeci de serii de cărți postale artistice, cu reproduceri după operele lui Dürer, Rembrandt, Murillo, Tizian, A. van Dyck, Rubens, Holbein. Serile aceste admirabile de cărți postale ilustrate, au fost răslețite în întreaga lume și le colecționau toți amatorii picturii clasice.

Ackermann în anul acesta a dispus, să se publice numai cărți postale ilustrate, cu subiecte luate din viața și cultura Germaniei. Prima serie, care întrece în lux pe toate cele tipărite până acum, a apărut săptămâna trecută și publică reproduceri în cărți postale din viața lui Goethe, Siluete de Schiller, Luther și Melancthon, Regina Luisa a Prusiei, Portretele compozitorilor germani, Viața și Operele lui Glucq, Mozart, Beethoven, Liszt, Schubert, Herman și Dorothea de Goethe, trilogia lui Wagner. Pentru ca această colecție să aibă și puțin gust de picanterie politică, au apărut și cărți postale ilustrate reprezentând pe Hitler, Ludendorff, Hindenburg, Prințul Luipold de Bavaria, inițiatorul hackenkreisului... și fotografia lui Mussolini, care-l presintă pe leaderul fascist ca pe-un adevărat Ulisse: ține în mână un vultur și mângăie un pui de leu...

Sunt însă în același timp în Germania și cărți postale ilustrate, cari nu respectă rugăciunile lui Wothan. Este mai ales cu spirit cartă postală ilustrată, care este o simplă reclamă a ciocolatelor olandeze Van Houten, iar în mijlocul ei este iocana fostului împărat german Wilhelm al II-lea, care se întreabă: „până când sânt siliți să trăesc cu afurisita asta ciocolată olandeză?”

Cursuri internaționale de vacanță

C. D. V. I.

Există un comitet internațional pentru răspândirea culturii pacifiste. Între atâtea societăți cu ori fără caracter pacifist, i se va putea da însă atenție și acestei formații culturale, pe care o conduce un comitet de femei: d-nele Madeleine Rolland, Andrée Juve și M-me Rosa Genoni și M-me Elliakim Werner. Comitetul are sediul la Secretariatul general al Ligii Internaționale Feminine pentru Pace și Libertate și domiciliul în Geneva (Rue de Vieux Collège).

Principalul punct al programului acestei societăți este să dea educație pacifistă femeilor din clasa intelectuală, ca acestea să contribuie cu opera lor, la combaterea războiului, tiraniei și prostiei sociale. Dintre conferințiar fac parte ilustre personalități: Bertrand Russell (Anglia), Conte Lucide (Italia), Conte Gesseler și Bertrud Baer (Germania), Felicien Challaye și Georges Duhamel (Franța), Dr. Van Eeden (Olanda), John Haynes Holmes (America), Stefan Zweig (Austria) și Wilma Glücklich (Ungaria)... România lipsește. (Se putea altfel?)

Cursurile internaționale vor începe în curând, și în anul trecut ținute la Varese (Italia) vor urma, probabil în Danemarca ori Austria.

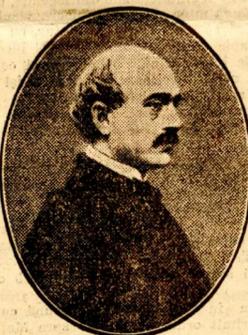
Rolul naturii în poezia populară

În prefața baladelor din 1852, Alecsandri afirmă că Românu, înzestrat de natură cu o închipuire strălucită și cu o inimă simțitoare, își revărsa tainele sufletului în melodii armonioase și în poezii improvizate. Prin această frază concisă, Alecsandri, care nu a adunat „avere națională” dintr'o pornire sufletească prefăcută, dintr'un fond de sentimente mincinoase, mărturisește că există o poezie populară bine definită.

Și, în acest caz, în rândurile acestea, voiți căuta numai să răspund cestiunii: „Ce rol are natura în poezia populară?”

În primul rând, socotesc de o necesitate imperioasă să definesc „ce este natura”. În afară de principiul latin „Natura, rerum omnium mater” îmi vin în memorie cuvintele lui Delavrancea, care prin „trilogia Maldovei” a contribuit, cu multă vigoare, la educația românească a neamului. Într'adevăr, Delavrancea spunea: „Natura este refugiuul ființelor alese, fericele sau nu, bătute de soartă sau de noroc. Ea ne cuprinde, ne mângăie, ne liniștește și ne face, de multe ori, mai buni decât am sosit pe lume. Ea ne potolește durerile și ne tocește ouiele învrăjbirii, pe cari împrejurările ni le-au săpat adânc. Cu nepăsarea ei de durerosul nostru sbucium de o clipă, ne trezește în minte cugetul senin că suntem un fenomen trecător, că urile și răzburările noastre sunt scurtări din scurta noastră viață. Ea este izvorul a tot seninul, a toată pacea, a toată îndurarea, căci în ea ne afundăm ca într'o nemărginită școală, al căreia cel dintâi și cel de pe urmă învățământ este strâns în versul lui Eminescu „ce e val, ca valul trece”. Oare, în timpurile de restriște, strămoșii noștri nu se retrăgeau în mijlocul naturii din șirul muntos al Carpaților? Iată, prin urmare, că putem să ne dăm seama că între Natură și Poporul Român, există o străveche și legendară legătură, care s'a resfrânt tocmai în creațiunile poetice ale poporului, cele dintâi tezaur ale muzei noastre, păstrate cu pietate de generațiunile trecute. Deaceea poporul român — în mod instinctiv — a priceput că natura, haiducia, vitejia și cântecele de frunză se leagă între ele ca inelele unui lanț. „S'apuc calea codrului”, „Post-am pomii”, „Cântă Cucul”, etc., etc... nu sunt strigate inconștiente, ci sunt expresiunea, chiar simțea, cea mai vie a vieții noastre sociale și istorice din timpurile trecute. Astfel natura din poezia populară, aruncă o lumină asupra problemei „cine am fost și cine suntem?” reamintind trecutul întunecat.

Dar, cu timpul, legăturile dintre om și natură se îmulțesc și se strâng, încât natura devine mamă, soră, frate, rudă, prieten... Este de ajuns să amintesc „Miorița”, acea concepțiune ieșită din mîntea unui țărăn din Carpați, care reunia în ființa lui, calitățile tipice ale unui neam. Într'adevăr, ciobanul spune „bolnavioarei Miorițe” că dacă vă întâlni pe bătrâna lui mună să nu-i spuie



V. Alecsandri

Că la nunta mea
 A căzut o stea
 Soarele și luna
 Mi-au ținut canuna.
 Brazi și pălînțasi
 I-am avut nuntasi.
 Preoți, munți mari
 Păsări, lăutari...

Astfel putem conchide că poporul român, tratează natura în cântecele sale, dar numai „în câteva note fosforescente”, cum spunea Delavrancea.

Dar din moment ce natura este un obiect primordial al poeziei populare, se pune întrebarea: „Cum trebuie și poate fi ea înfățișată, concretizată?” În această privință cea mai mare atențiune merită alegerea cuvintelor, căci înjosirea obiectului, dovedește, în mod evident, că poetul era lipsit de entuziasmul poetic sau, mai clar spus, nu îndeplinește cerința formulată de Horațiu, „Si vis me flere dolendum est primum ipse sibi”. (Dacă vovești ca eu să plâng, în primul rând tu trebuie să plângi). Totuși în poezia populară, înfățișarea obiectului, a naturii în cazul nostru, este relativă, căci unei poezii populare îi este îngăduit să zică:

Frună verde de piper!
 Dacă nu e un mister
 Că ești Dumnezeu în cer,
 Dă-mi și mie ce îți cer...

Prin însăși acest fapt, ipso facto, natura, alături de rolurile ei bine determinate, prezentând o limbă sobră, vulgară, dar expresivă, contribuie ca poezia populară să fie un model fericit de limbă evocativă și o poezie curată.

Eques

1) Discursul de recepție la Academie. „Din estetica poeziei populare” (22 Maiu 1913).

